კვირა, 29 ოქტომბერი, 1917 წ.

კანტორა „განათლების“ ადრესი: თფილისი, ოლღას ქუჩა, № 6.

ფასი 35 კაპ.

რედაქციის ადრესი: ელიზბეთის ქუჩა, № 132, ტელეფონი 18—17.

ეშმაკის მათრახი

№ 44

1917

ტრიბუნები დამფუძნებელი კრების არჩევნებისათვის.

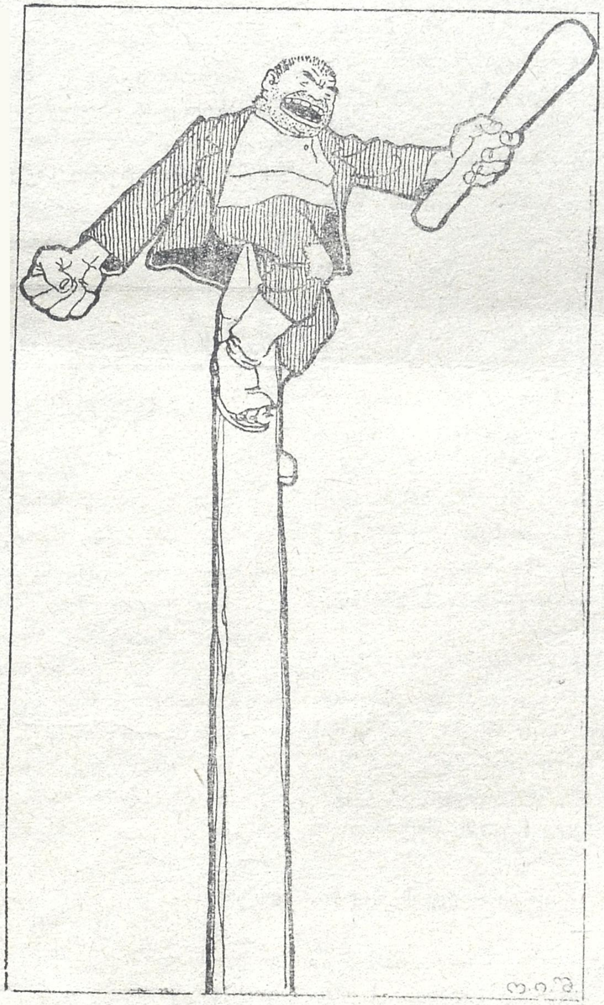

ფრიად შესაფერი ტრიბუნა შავრაზმელთათვის.

ვინ არის დამნაშავე?

დიდებული დღე სოლომონ ზურგიელიძის გარდაცვალებისა უფერულა ჩატარდა.

სირცხვილი მათ, ვისაც ამისი ბრალი ედება! „ეშმაკის მათრახის“ რედაქციამ ყოველი ღონე იღონა, მაგრამ რას გააწყობ საზოგადოების გულგრილობასთან! ქართველი კაცი, მაშ რიღას ქართველია, თუ გასამართლებელ მიზეზს ერთის მაგივრათ ორსა და სამს ვერ გამონახავს.

მართალია, ჩვენს მოწოდებაში არ იყო ნათლად გამოთქმული მიზანი საზოგადოების მოწვევისა, მაგრამ გვეგონა ეს ყველასათვის აშკარა იქნებოდა. ვინ არ იცის, რომ ოცდა სამი ოქტომბერი, ეს სოლომონის დღე იყო. ახლა მოისმინეთ ჩვენ მიერ მიღებული პასუხები და დასტკბით.

1) „ბოდიშს ვიხდით დიდებული მგოსნის წინაშე, რომ ვერ დავესწარით მის სამოქალაქო პანაშვიდს, მაგრამ მიღებული მოწოდება ჩვენ საბჭოს კრებაზე გვიწვევდა გვეგონა.

პატივისცემით. მუშათა და ჯარისკაც დეპუტატთა საბჭოს წევრები.

—

2) „ბატონო ეშმაკო! ვწუხართ, რომ უნებლიეთი შეცთომა მოგვივიდა. უწყება ჩვენ ქალაქის საბჭოს სხდომაზე გვიწვევდა გვეგონა და ჩვეულებისამებრ აღარ შევიწუხეთ თავი. თურმე ეს დიდებული სოლომონის დღე დაგვიკარგავს. ვწუხვართ უზომოთ.

თფილისის დემოკრატიულ საბჭოს ხმოსნები.

—

3) „ძვირფასო რედაქტორო! ნუ გაგვიმტყუნებ, ვინაიდან თითონაც მოგხსენდება, რომ „ჩვეულება რჯულთ უმტკიცესია.“ ჩვენ, როცა თქვენი მოწოდების ბარათი მივიღეთ, განსაკუთრებული ყურადღება ვერ მივაქციეთ, გამოვტყდებით, რომ არც წაგვიკითხავს. გვეგონა ჩვეულებრივს სხდომებზე გვიწვევდენ. ამიტომ თავიც აღარ შეგვიწუხებია. იმედია გვაპატიებთ.

თფილისის ყველა კომისარიატების წევრნი.

—

4) „ამხანაგო რედაქტორო! ვწუხვართ, რომ ჩვენი მოქალაქობრივი ვალი ვერ მოვიხადეთ უდიდესი ქართველი მგოსნის წინაშე, მაგრამ გარწმუნებთ უბრალო შეცთომის გამო. ჩვენ გვეგონა პარტიულ კომიტეტების კრებებზე გვიწვევდენ და ყურადღება არ მივაქციეთ. ახლა, როცა საკითხი გამოირკვა ძლიერ ვწუხართ, მაგრამ გვიან არის.

თფილისის ყველა საუბნო და საოლქო პარტიული კომიტეტები.

რაღა გავაგრძელოთ და ერთფეროვნებით თავი შევაწყინოთ. თითქმის ყველა საზოგადოებრივი დაწესებულებიდან ამგვარი სინანულის პასუხი მოგვივიდა. ყველა თავს იმართლებს: ჩემს სამსახურში მიწვევდენ მეგონა და იმიტომ ვერ გამოვცხადდითო. როგორც ხედავთ მიზეზი ფრიად ყურადსაღებია, მაგრამ დანაშაულს ეს ვეღარაფერს უშველის.

ჩვენ იმედი გვაქვს მხოლოდ დიდებული მგოსნის აჩრდილის სულგრძელობისა. ის ყველაფერსა ხედავს და სამართლიანათ განსჯის ვინ არის დამნაშავე ამ სამარცხვინო საქმეში.

ეშმაკი.

პატარა ფელეტონი

ციებ—ცხელება.

შემოდგომა მიწურულშია.

მზეს სითბო ეკარგება, საქმეს ხალისი.

ყველგან სალი ჰაერი, ჯან მრთელობის მაცოცხლებელი სიო დაჰქრის.

მიუხედავათ ამისა, მთელი ჩვენი ქვეყანა ციებ ცხელებას შეუპყრია. თრთის და კანკალებს ყველა შეგნებული მოქალაქე, რომელიც „არა მარტო პურითა ერთითა სცხოვრობს,“ არამედ ცხოვრებაში რაიმე მიზნებსაც ისახავს.

არ შეშინდეთ, მოქალაქენო!

ეს არ არის ჭეშმარიტი ციებ-ცხელება; იმას არ სჭირია არც ქინა, არც ლოგინზე გდება, არც სოფლის ფერშალი და ტერმომეტრის იღლიაში ღიტინი.

ეს ციებ-ცხელება ერთდროულია. ჩამოიარს, გაივლის და წავა, როგორც ჰალლეის კუდიანი ვარსკვლავი. ვეჭვობ რომელიმე ჩვენგანი მას მეორეთ მოესწროს.

ეს ციებ-ცხელება საარჩევნო ციებ-ცხელებაა!

დამფუძნებელი კრება!

ოჰ, ძალნო ჯოჯოხეთისანო! რა არის დამფუძნებელი კრება? ვინ იტყვის რა არის იგი! ჩემის აზრით ის საოცნებო შობის ხეა, რომელზედაც ჰკიდია ყველაფერი, რასაც ოდესმე ვნატროობდით რაზედაც ვოცნებობდით.

აი აგერ ერთი ტოტი ნორჩი ნაძვისა როგორ ჩამოუზნექია „აგრარულ საკითხს“. ოჰ რა მძიმე ყოფილა ეს ღერძი გლეხთა ცხოვრებისა. დამფუძნებელმა კრებამ უნდა გადასჭრას ეს ტოტი და „აგრაული კითხვაც“ ჩამოვარდება და ხელში ჩაუვარდება მას, ვისაც ის განსაკუთრებით აინტერესებს. რა ადვილი გადასაჭრელი იქნებოდა ეს ტოტი, რომ ზოგიერთები ზედ არ ისხდნენ და ჩამოვარდნისა არ ეშინოდეთ! მაგრამ ასეთებიც ხომ არიან?

„ღმერთმან ერთი რათ აცხოვნოს, თუ მეორე არ წარწყმიდოს“!

აი მეორე ტოტს შეხედეთ! რა მშვენიერი საჩუქარი ჰკიდია! ეს დემოკრატიული რესპუბლიკაა! თვიმპყრობელობა და უცებ დემოკრატიული რესპუბლიკა. ეს პირდაპირ მდევის ნახტომია. ეს იმას ნიშნავს, რომ დომხალი სუკის მწვადით შეგიცვალონ, ან დღევანდელი შავი პური ძველებური „ფრაცუნცკი ბულკებით“.

უბედურება მხოლოდ იმაშია, რომ ყველას არც ეს „დემოკრატიული რესპუბლიკა“ აკმაყოფილებს. ზოგიეროს ის მთელად ღუპავს, ზოგიერთი მასზე ოცნებობს, ზოგი მას იქითაც ეპოტინებაჭრელია ხალხი, ძმაო მკითხველო, მაგრამ უფრო ჭრელია მათი ინტერესები.

მესამე ტოტზე, შეხედეთ მესამე ტოტზე რა ლამაზათ გამოსჭვივის „ერთა თვით გამორკვევის საკითხი„. დამფუძნებელმა კრებამ ისიც უნდა გადასჭრას. რუსეთი სხვა და სხვა ნაჭრებიდან შეკერილ საბანს მოგვაგონებს. რამდენი ნაჭერი, იმდენი ეროვნებაა. რასაკვირველია ყველას უნდა თავისი პიროვნების გარკვევა, ყველას ისე ენატრება თავისი ბედის მოწყობა, როგორც ეს მისთვის საუმჯობესოა.

— თუკი „ყველას უნდა“ მაშ ადვილი გადასაჭრელიც ყოფილაო, იფიქრებს ვინმე რეგვენი. (რეგვენი ჩვენ მკითხველთა შორისაც ბევრია, ჩვენდა სამწუხაროთ) ჰაი, ჰაი ადვილი იქნებოდა ერთი დამაბრკოლებელი მიზეზი რომ არ ახლდეს. „ფონი ჩინებულია, მხოლოდ ერთ ალაგას ახრჩობსო“ მოგახსენებენ და აქაც სწორეთ ასეა. მართლაც **თავისი** ცხოვრების კარგათ მოწყობა ყველას უნდა, მაგრამ **სხვისი** ცხოვრების კარგათ მოწყობაზე ყველა ერთნაირათ არ ფიქრობს.

არიან ისეთი ერები, რომელთაც თავისი კეთილდღეობისათვის უთუოდ სჭირიათ სხვისი უბედურება. შეიძლება ეს სხვისი უბედურება საჭირო მაინცა და მაინც არ იყოს, მაგრამ იმათ ასე ესმით და თავისს იმედებს სხვის უიმედო მდგომარეობაზე ამყარებენ. მოდი და გადასჭერ ასეთი მძიმე საქმე. დამფუძნებელი კდებიდან ყველა მოელის თავის სასარგებლოთ გადაჭრას ამ დიდ მნიშვნელოვან საკითხისას.

აი აგერ მეოთხე ტოტზე კოპწიათ მოსჩანს „რვა საათის სამუშაო დღე“. ერთი შეხედვით რა უბრალო რამეა. რვა საათის მუშაობა. მეტი რა უნდა ქნას, ადამიანი რკინა ხომ არ არის. ვინ დასძრავს ამის საწინამდღეგოთ ხმას? ეჰ, ძმაო ჩემო, რამდენი მტერი ყავს ამ უბრალო საკითხს. მუშა და კაპიტალისტი ამ საკითხს სხვა და სხვა მხრიდან უყურებენ და ის, რაც მუშისთვის სასეიროა, კაპიტალისტისათვის სწორეთ ღვთის რისხვას წარმოადგენს. დამფუძნებელმა კრებამ, როგორც იქნება მაინც უნდა გადასჭრას ეს ტოტიც და ვინ იცის ვის გულს გაახარებს მისი მასჯავრი: მუშისას, თუ კაპიტალისტისას!

მეხუთე ტოტზე, შეხედეთ, პატარა წითელი ვაშლი რო ჰკიდია, ის „სინდისის თავისუფლებაა“. ესეც დამფუძნელი კრების საქმე ყოფილა. პირველ ყოვლისა საჭიროა მკირე განმარტება. პატივცემულ დ. კასრაძეს „სინდისის თავისუფლება“ და »სინდისისაგან თავისუფლება“ ერთმანეთში ერევა. ეს კი ერთი მეორისაგან ძლიერ დაშორებული ცნებებია. სინდისისაგან განთავისუფლებისათვის საზოგადოთ არავინ არ იბრძვის და თუ მაინც და მაინც ბევრია მისგან თავისუფალი, ეს სულ სხვა გარემებას მიეწერება. ხოლო რაიცა შეეხება სინდისის თავისუფლებას, აქ პირდა პირ ბრძოლაა საჭირო. ერთი რომელიმე პიროვნების სინდისის თავისუფლება, მეორე პიროვნებისათვის ხშირათ საზარალოა; უმთავრესად „სინდისის თავისუფლებას„ ებრძვიან სინდისისაგან თავისუფალნი. დამფუ-

ძნებელმა კრებამ აქაც უნდა სთქვას თავისი სიტყვა და ვინ იცის ვის მხარეს დაიჭერს იგი.

რომელი ერთი ჩამოვთვალოთ! დამფუძნებელი კრების „შობის ხეზე“ მრავალი სხვა საიმედო საჩუქარი ჰკიდია. ყველა ტოტი საყურადღებოა და ყოველი მათგანის გადაჭრა: ერთს აცხოვნებს, მეორეს წარწყმედს. აი ამიტომაც არის, რომ თითოეულ შეგნებულ მოქალაქეს ციებ—ცხელება აქვს გამჯდარი ძვალსა და რბილში. ყველას ეშინია, და სამართლიანადაც ეშინია, რომ ამ საკითხების გადამჭრელად ისეთი არავინ გაძვრეს, რომელიც სხვას მოუჭრის და მე კი ჩაილურის წყალს დამალევინებსო.

რაც უფრო მოახლოვდება არჩევნების დღე, ციებ—ცხელება მით უფრო იმატებს. მიაწევს კრიზისს და შემდეგ კი გვიანი იქნება.

ვისაც ყურნი აქვნ სმენად, ისმინეთ და ემზადეთ ჩვენს იმედებს ფრთა არვინ შეაკვეცოს.

მორიელი.

დამფუძნებელი კრების სადეპ. კანდიდატები

ამიერ კავკასიის საარჩევნო ოლქიდან

რუსეთის ს.-დემოკრატიულ მუშ. პარტიის (მენშევიკების)

სია №1

1) **ჟორდანია,** ნოე ნიკოლოზის ძე, პირველი სახელმწიფო დუმის წევრი, კავკასიის მუშათა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრის თავმჯდომარე.
2) **წერეთელი,** ირაკლი გიორგის ძე, მეორე სახელმწიფო დუმის წევრი, მუშათა და ჯარის კაცთა დეპუტ. საბჭოთა ცენტრალურ კომიტეტის თავმჯდომარის ამხანაგი.
3) **ჩხეიძე,** ნიკოლოზ სიმონის ძე, მესამე და მეოთხე სახელმწიფო დუმის წევრი, მუშათა და ჯ.-კ. დეპ. საბჭოთა ცენტრალურ კომიტეტის თავმჯდომარე.
4) **გეგეჭკორი,** ევგენი პეტრეს ძე, მესამე სახელმწიფო დუმის წევრი, კავკასიის მუშათა, ჯარისკაცთა და გლეხთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრის თავმჯდომარე.
5) **ზურაბოვი,** არშაკ გერასიმეს ძე მეორე სახელმწიფო დუმის წევრი.
6) **რამიშვილი,** ნოე ბესარიონის ძე, კავკასიის გლეხთა დეპ. საბჭ. ცენტრის თავმჯდომარე.
7) **რამიშვილი,** ისიდორე ივანეს ძე, პირველ სახელმწიფო დუმის წევრი.
8) **ჩხენკელი,** აკაკი ივანეს ძე, მეოთხე სახელმწიფო დუმის წევრი. ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტის წევრი.
9) **სკობელევი,** მათე ივანეს ძე, მეოთხე სახელმწიფო დუმის წევრი.
10) **ჯიბლაძე,** ვლადიმერ გიორგის ძე, მუშა, ტფილისის მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტის წევრი.
11) **გიორგაძე,** გრიგოლ ტიმოთეს ძე, ქუთაისის გუბერნიის კომისარი.
12) **სმირნოვი,** მიხეილ ნიკოლოზის ძე, კავკასიის ჯარის საბჭოს თავმჯდომარისა და ტფილისის ქალაქის თავის ამხანაგი.
13) **ბექზადიანი,** იოსებ არტემის ძე, კავკასიის ჯარის საბჭოს თავმჯდომარის ამხანაგი.
14) **ლომთათიძე,** ალექსანდრე სპირიდონის ძე, მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრალურ კომიტეტის წევრი.
15) **ტერ ღაზარიანი,** ღაზარ გრიგორის ძე, პოლიტეხნიკურ ინსტიტუტის ლექტორი.
16) **მახარაძე,** გერასიმე თომას ძე, მეორე სახელმწიფო დუმის წევრი, ტფილისის მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოს თავმჯდომარის ამხანაგი.

17) **არხიპიძე**, რაჟდენ მათეს ძე, გაზ. „ერთობის“ რედაქტორი.
18) **ბერნშტეინი**, ერიკ ადოლფის ძე, მასწავლებელი, თფილისის ქალაქის საბჭოს ხმოსანი.
19) **როლკე**, არტურ სტანისლავის ძე, კავკასიის გზების იურისკონსულტი.
20) **თევზაია**, ვიქტორ ვასილის ძე, ჟურნალისტი.
21) **მალხაზოვი**, აბრამ იონას ძე, ბათუმის მუშ. და ჯარ. დეპუტ. საბჭოს თავმჯდომარე.
22) **მოისეენკო**, პეტრე ონისიმეს ძე, კავკასიის მუშ. დეპუტ. საბჭოთა ცენტრის წევრი.
23) **მვარჯალაძე**, კონსტანტინე იაგორის ძე. ექიმი, თფილისის ქალაქის საბჭოს ხმოსანი.
24) **აიოლლო**, გრიგოლ გუსტავის ძე, ჟურნალისტი.
25) **ანჯაფარიძე**, გიორგი ნესტორის ძე, ნაფიცი ვექილი, ბათუმის ქალაქის საბ. ხმოსანი.
26) **კორინევა** — გურიელანი, ინა ივანეს ასული, თფილისის ქალაქის საბჭოს ხმოსანი.
27) **კობანდოკულლო**, ნიკოლოზ საავას ძე, კავკასიის გლეხთა დეპუტ. საბჭოთა ცენ. წევრი
28) **მაზლოევი**, გიორგი ალექსის ძე, კავკასიის მუშათა დეპუტ. საბჭოთა ცენტრის წევრი.
29) **ფარნიევი**, ალექსანდრე ივანეს ძე, კავკასიის გლეხთა დეპუტ. საბჭოთა ცენტრის წევრი.
30) **ტოროშელიძე**, მინადორა ეფრემის ასული, ექიმი.
31) **ჩუმაკოვი**, ანტონ პავლეს ძე, მემანქანეთა პროფესიონალური კავშირის თავმჯდომარე.
32) **პირუმოვი**, ბუდაღან ჯავადის ძე, ინჟინერი, ამიერ კავკ. რკ. გზ. ცენტ. კომიტ. წევრი.
33) **ერაძე**, გიორგი პავლეს ძე, კავკასიის მუშათა დეპუტ. საბჭოთა ცენტ. თავჯ. ამხანაგი.
34) **მანევიჩი**, რუვიმი ხაიმის ძე, თფილისის რკინის გზის დეპოს ზეინკალი.
35) **ზურაბიანი**, ელეთი დანიელის ასული, მასწავლებელი, თფ. ქალაქის საბჭოს ხმოსანი.
36) **კომალიოვი**, მიხეილ ანდრიას ძე, მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტის წევრი.

რედაქტორი ჩვენი ჟურნალისა, ბ-ნი ეშმაკი, წინადადებას აძლევს ზემორეამისა მოხსენებულ დამფუძნებელ კრებისათვის წამოყენებულ კანდიდატებს, რომ სამი დღის განმავლობაში წარმოუდგინონ რედაქციას თავიანთი ფოტოგრაფიული სურათები.

წინააღმდეგ შემთხვევაში ბ-ნი ეშმაკი თითონ დახატავს აღნიშნულ პირებს და ნურას უკაცრავათ, თუ სიმეტრია სახის მოხაზულობისა მცირეთ დარღვეული აღმოჩნდება.

ვთხოვთ სხვა გაზეთებს, გადაბეჭდონ.

Редакторъ нашего журнала симъ извѣщаетъ гг. кандидатовъ въ Учредительное Собраніе, чтобъ они въ трехдневный срокъ доставили редакціи свои карточки (только не сахарныя или хлѣбныя, а фотографическія).

Въ противномъ случаѣ г-нъ Эшмаки самъ будетъ ихъ рисовать и слагаетъ съ себя отвѣтственность за невольное нарушеніе симетріи лица.

Прошу другія газеты перепечататъ.

ქურუმთა მოთქმა.

აღარა აქვს გასავალი ჩვენ სიტყვებსა დღესა,
ყოველ მხრიდან უსამართლოთ დევნა დაგვიწყესა.
აღარა სწამთ ხატი ჯვარი არცა სახარება,
ხალხის გულში ღვთისა შიში სულ თანდათან ჰქრება
დაგვეკარგა ნდობა, მრევლში აღარ ვსწმავართ არვის,
ძველი ძალა უცლებებ ხელიდან გვეპარვის.
ეკლესია სალოცავებს არვინ ეკარება,
ისეთ საქმეს ჰქმნიან, ეშმაკს რომ გაეხარება.
რაც რომ ჩვენმა ნიკოს ტახტმა ფეხები ქნა ზევით
იმის მერე ნივთიერად სულ უკან ვიწევით.
ჯამაგირიც თუ მოგვესპო მოგვეწყობა ხელი,
მაშინ სჯობს, რომ ჩვენივ ხელით გამოვიჭრათ ყელი.
ეი ვახ ძმავ რა დრო იყო ჩვენთვის ის დრო ძველი,
ყოველ მხარეს იყო ?ლომათ სახრავ საძარცველი.
დღეს როგორმე რომ გავბედოთ და ისე მოვიქცეთ,
იმდენს გვცემენ, რომ სიგანეს გაგვიხდიან სიგძეთ.
მაკრატელი ესტუმრება წვერებსა და თმასა,
გაგვკრეჭავენ, არ გაცლიან ერთი სიტყვის თქმასა.
აწ მშვიდობით საკურთხებო. და ორმოცის ცხვარო
კოხტათ მუცელ გაკერილო შამფურზე შემწვარო.
გოჭის ხორცო ქათამ-მწვადო სუკო და სათფილო,
ხაჭაპურო ყველით სავსევ და ნუნუავ ტკბილო.
გატენილო ხურჯინებო, პასკა ნაზუქებით,
დაბრაწულო ინდოურით, სამთვეს ნასუქებით.
ქორწილ-ქელეხ ალაპებზე თამადობა ჩვენო,
ძალზე ჭამა სმა-ქეიფო, კუჭის დამამშვენო,
და ყველაზე უტკბილესო შენ დრამისა ფულო,
უსტრაჟნიკოთ, უმათრახოთ, უკვე დაღუპულო.
სანუგეშოს, საიმედოს აწველარს ვხედავთ,
და აჯობებს ათას წილათ თუ ხმას გავიკმენდავთ.

კახი.

გესმით ხალხნო?!

ვა, გესმით, ხალხნო, ეს რა ამბავია?! ყველა სელენია, ყველა დერევნია და ყველა მესტიჩკა რომ გოროდი გახდა! ვა, ვა, ვა, ვა, რანაირათ შამოტრიალდა ეს ქვეყნიერება!!! არა მე რომ ტიკივით ვიბერებოდი, მამალი ინდაურივით რომ ვფარფატებდი, ფარშევანგივით რომ ვბუდებოდი, თუ მე ღრაჟდანინი ვარ მეთქი! ჩემი თავი დიდი რამ მეგონა რაღა! არა, რავიცოდი თუ ეს ღრაჟდანინობა სამკაპიკიანი ტარანივით გაიაფდებოდა! ეხლა მეც ღრაჟდანინი ვარ და ოქროყანელი მემაწვნილე გიგუაცა! ვა, ვა, ვა, ვა, ღმერთო დაგელოცა სამართალი!

არა რომ დავფიქრდები, ტვინს რომ ძალას დავატან, ძალიან დუმიტში რომ ჩავარდები, კინაღამ ტვინის ლიხარატკა მამდის რაღა! კაცო, რაქნეს ამ ახალთაობის ბიჭებმა, ეს რანაირათ შაატრიალეს ცილინდრი? ეს რანაირათ გადმააბრუნეს ქვეყნიერების ვითარების ღერძის კალესო!

არა, ეს თუ გინდა ყველა სელენია გააგოროდეს, მაგრამ ამ ძველ გოროწკოი გალავებს რას ერჩოდნენ, რომ პანტასავით დაბერტყეს ძირს? ვა, ვა, ვა, ვა, რა ჟანგიანი ასტამით აფხიკეს, რა ბოლომოგლეჯილ ცოცხით დაცოცხეს ეს გალავები! კაცო, სორნი იაშჩიკი სულ გატენილია რაღა ამოტოლა თავებით! პირდაპირ მეხაშის ბაირამია რაღა უფლის მადლმა! ჩაცვივდნენ დოვლათში ეს მეხაშეები და ყელამდის ლივლივებენ!

ყველაფერს წარმოვიდგენდი: ჩვენი ჰავეტნომენახშირის გაგუბერნატორობას, ტირაცუას გატერტერებას, ვაჭრის ნამუსს, ჯანდრის სოციალისტობას, გარადოვის პატიოსნებას, ჩვენი არლანჩიკი გეურქას ჟინტლიმენტობას და თუ მეხაშეები ფულის პატრონნი გიხდებოდნენ იმას კი ვერ ვაფიქრებდი! დღეს ქვეყანა მეხაშეებს დარჩათ რაღა! საქონელი ოხრათ და ბეზპლატნათ ჩაუვარდათ ხელში, ფულს მაიგებს, მაშ რა ჯანდაბა იქნება! ვა, ხუმბრობაა ამოტოლა გოროწკოი გალავები დაცვივდა დამპალი ზღმარტლივით! სულ მეხაშის ხეირია რაღა! თუ აქამდინ ერთი პატარა ცხვრის თავს 2-3 მანეთში ყიდდენ ეხლა თქვენ იანგარიშეთ, თუ რა ეღირება ამდენიხნის ნასუქი თავები, ნაპრიმერ: ტიფლისკი, ქუთაისკი, ბათუმსკი, სოხუმსკი, ოზურგეთსკი, თელავსკი, პეტრებუხის და მოსკოვის თავები ხომ ცელნი ბაგატსტვაა რაღა მეხაშეებისთვის! აი დახლი და ფულის მოგება ეხლა იმათ დაიკვეხონ. ა[illegible] ღვთის წინაშე ქუთაისის თავში კი დიდ ხეირს ვერ ჰნახავს მეხაშე, მაგრამ ვსოჟე. იმერეთის დვარიანსტვას თითონ თავები ეხოცებათ სახლში შიმშილით და აბა იმათი ნასუქი თავი რაღა იქნება, მაგრამ მეხაშეებისთვის მაინც ხეირია, მე შენ კითხრა თან[illegible]

დაუბანდებიათ აი! გადაყრილი საქონელი აკრიფეს და რასაც აიღებენ სულ ხეირია რაღა!

აი ფული და მოგება მითხარი შენ ტიფლისკი თავში. აბა ნასუქი და ჟირნი ის არის აი! იცით რა ფულებს გააკეთებს მეხაშე იმის თავში?! ეე, რას ლაპარაკობთ! ამოტოლახნის სხვისი ოფლით ნასუქი და ნაძღომი თავი შუტკა ხომ აუ არის! რაც იმან ნამესნიკის სახლში საქმელი დაანელა, მარტო იქიდან შეძენილი ქონი და ჟირი ოთხმოცდა ჩვიდმეტ მეხაშეს გაუკეთებს თანხას. თურმე ნიმესნიკის ცოლთან ისე შადიოდა და გადიოდა, როგორც მე ჩემ შუშანიკასთან შავდივარ და გავდივარ. გასუქდებოდა მაშ რა ჯანდაბა მოუვიდოდა. ჰო და მოგებაც ამისთანა კუსოკშია, მეხაშის ხეირიც ამისთანა თავშია რაღა! მე შენ გითხრა მუშტარი არ ეყოლება აი! რას ამბობ, კაცო, სულ ბუზივით დაეხვევა რაც ქვეყანაზე დაშნაკცაკანია.
უჰ, მალადეც ახალთაობის ბიჭებო, რომ ეს მუქთახორა ბურჯუები გადმააპინტრიშეთ ტოპლი მესტებიდან.

არა, ზოგიერთი ჩვენი დარდაკი ხალხი რომ გაიძახის თუ: „ახალთაობამ შიმშილოაა ჩამოაგდოვო“ ქრისტიანო, ახალთაობამ რაქნას! ადამპაპას აქეთ ეს გალავა-გლასნები ლიჩნო-სობსტვენათა სპამენ ოთხმოცდა შვიდი გუბერნიის ქალაქების შასავალ-გამოიავალს და შიმშილობა იქნება, მაშ რა ჯანაბა იქნება!

გოგია

მეგობარული შარი

ამხ. ირაკლი წერეთელი.

ეპიზოდი

(ანუ რამდენიმე სურათი თანამედროვე ცხოვრებიდან)

ა

კუჭია მანქანა ცხოვრების მბრუნავი:
მომაკვდავ აზრის და სხეულის მკურნავი.
კუჭზეა დამდგარი პირუტყვი, ხალხია;
კუჭია მთავარი ცხოვრების ჩარხია!..

ბ

წუხელი, როს დავწექ, შიმშილის ლანდები,
თვალთა წინ გამებენ ვით სილა ბანდები.
ფხანკალობს კუჭი და შავ ფიქრთა თულებსა,
საბანში მიგზავნის ვით მოციქულებსა.
მიგზავნის ამ ცნობით: თუ ახლა არ წახვალ,
პურის ფინჩხს ვერ ჰპობ ვერცა დღეს, ვერცა ხვალ.
მუცელი აგეწვის, დარჩები მშიერი,
წა, რიგში ჩადექი (მიძახის ცბიერი.)
ვფაფხურობ საბანში, მარცხნით, ხან მარჯვნითა,
მაგრამ ფიქწვერა ვსპობ ამ სიმჩრის გარჯითა..
ჯანაბას! ვიფიქრე მაინც არ მძინავსა:
წავალ იქ ბარემღა, სად ფიქრი ფრინვსა.

გ

მივედი ფურნესთან... სხვაც იყვენ მოსულნი,
მოხუცნი, ყმაწვილნი, თუ ქალნი ორსულნი

სწავლა-აღზრდის საქმე.

პირველი გაკვეთილი.

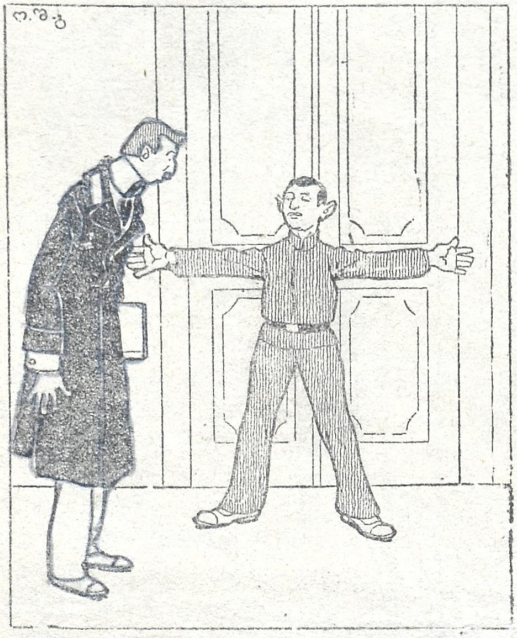

— პირველი გაკვეთილი ვვრ შესდგება ამხ. მასწავლებელო, ვინაიდან მასსა დაქანცულია წუხანდელი მიტინგის შემდეგ.

მეორე გაკვეთილი.

— უკაცრავათ, ამხანაგო, მაგრამ მეორე გაკვეთილზე გადაწყვეტილია მსჯელობა ვიქონიოთ შემდეგ საათებში მეცადინეობის შესახებ.

ჩავდექი მეც რიგში. ღამეა გვიანი.
(მეორეთ ყიოდა მამლი ხმიანი.)
გათენდა... გააღო მეპურემ კარები:
ყველამ მას მიაყარო მშიერი თვალები.
მომეცი!.. შენს ღმერთსა. ყვირიან ძალზედა,
თან გვერდებს ჯლიქვებით ერთმანეს განზედა
უზელენ წყევითა, ლანძღვით და ქოქვითა.
(იქ მიდით მასაჟი ვისაც კი მოგინდა.)
მეპურე ტრიალობს ვით თევზი წყალშია:
„ორჩერედს არ ასცდეთ“ გასძახის ხალხშია.
თანსწორნის უმცხვარ პურს, ნაგვიანს უწმინდურს;
(ვინ დედის შვილია, რომ დღეს ის არა სურს?)
ჰა მიველ, ეშველა, ვიყიდე მე პური.
(ვინ უწყის ამომცხეს რამდენი პანღური.)
მოვცოცხე შინისკენ, დაღლილმა, მშიერმა,
გადამკრა სახეზე იმედის იერმა...

დ

მივირთვი საუზმე, მაგრამ მტერს სადილათ
ჭირში მე შევცურე უნდა ვთქვა ნამდვილათ.
ამტკივდა მუცელი, ამტკივდა ისე რო;
„ხარაკირს“ ვაპირებ, მსურს დანით ვისერო.
არიქა!.. მოუხმე მეგობრებს საჩქაროთ
ეგება როგორმე ექიმთან მიმგვარათ:
გავარდენ ეტლისთვის მაგრამ ვის სცალია?!.
მაშინვე წაუხდათ ცხენებსა ნალია.
მაშინვე გასცვივდა რეზინა ბორბლებსა,
მაშინ ჰყრის მეეტლე გინებით დორბლებსა.
ექიმთან ცხენებსა არ ძალუძთ ფხაკური:
ვერ წავალ თუნდ ოცი ამომცხონ პანღური...
ამბობს ის: ლანძღვითა და ბიჯსაც არ ადგამს...
მაგრამ ჰა დახვდეთ სასწაულს ამავ წამს.

სწავლა-აღზრდის საქმე.

მესამე გაკვეთილი.

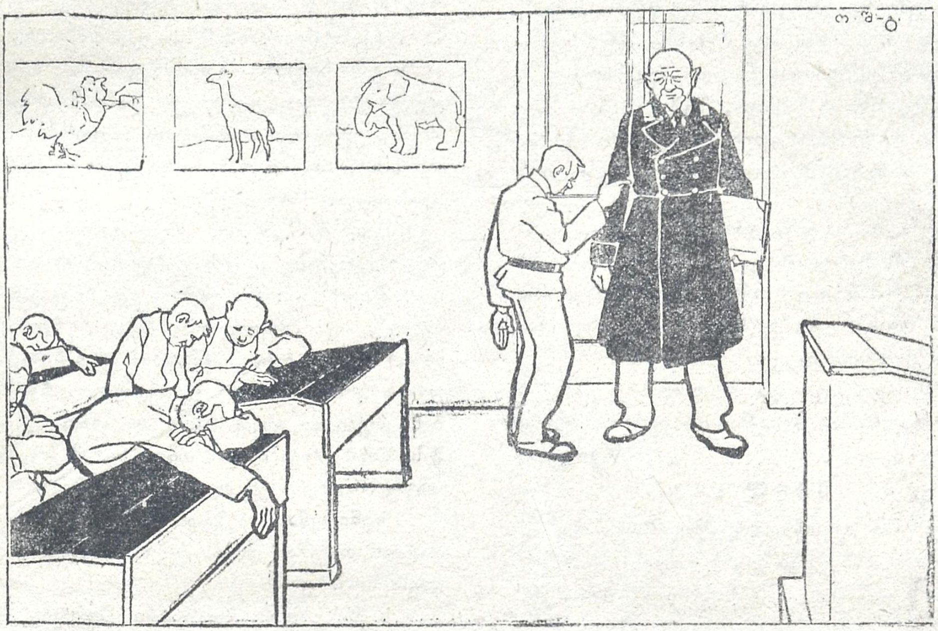

— უნდა მოგახსენოთ, ამხანაგო, რომ მესამე გაკვეთილზე მოლაპარაკება გვაქვს დანიშნული სასწავლებლიდან თქვენი გაძევების შესახებ.

აგერა, მოგორავს ვაჭარი მორგვივით,
მას ფული ბევრი აქვს, მტაცებლობს ორბივით.
—„იზვოშჩიკ!“ იძახის და ეტლიც ჩქარია,
იმისკენ მიჰქროლავს ვით ნიავ ქარია.,.
ვირბინეთ აქეთა, ვირბინეთ იქითა,
ოჰ ღმერთო! საწამლავს დავლევდი ჭიქითა.
ამტკივდა მუცელი, ამეწვა წელები
საშველათ მეგობრებს ჩავჭიდე ხელები.
ვუთხარი: აბა ჰა! ნუ დამდებთ შარადა,
ამწიეთ, ექიმთან წამიღეთ ჩქარადა.
ამწიეს... სიმწრითა დავხუჭე თვალები,
და ნაცნობ ექიმთან შეაღეს კარები...
და ვაი აქაც, რომ ოჩერედებია;
ვინ მკითხავს საბრალოს თუ სიმწრით ვკდებია.
მაგრამ ეს ჩემ ბედათ კეთილი მხლებელი
შევიდა ექიმთან სულ საცხონებელი

ექიმმა მყისავე აცსქვიტა ყურები,
რა ნახა მოყვარე და ნამსახურები.
—რაზედა გარჯილხარ ამხანაგ თემურაზ?!.
ექიმმა ზრდილობით შეჰკითხა მყისვე მას.
—აგერა ამხანაგს ჩემს ძვირფას ირაკლის
მუცელი ასტკივდა. – სად არის ახლა ის?!.
—აქ გახლავს გეთაყვა თქვენ გიცდის გარეთა.
—რას ბძანებ, ახლავე შინ შამომგვარეთა
მყისვე შინ მიმიღეს, დასწერა რეცია.
მე ვყირი ვითარცა დაჭრილი მხეცია.
—პირველათ. მითხრა მან: მიიღებ, სლაპიტელს,
და შემდეგ რძით, კვერცხით, შეუწყობ შენს
კუჭს ხელს.
მყის დავემშვიდობეთ და აფთიაქშია,
შეველდი თან ხელით მიჭირავს ფაშია (?)
მივეცი რეცეპტი, ვუთხარი:—ნათლია

დაიტე „სლიპიტელ“, მიშველე მადლია.
„ნიეტუ!“ მიძახის, და ელდა ჩემს გულსა,
მოედვა ცეცხლივით კაეშნით შეკრულსა...
გამოველ, ვეძიე და ერთი ყლაპია;
ვერ ვპოვე. ვფიცავარ თუ წვერი მაბია!..
მიველ შინ, დევემხვე საბანზე მწუხარე;
თვალებზე მდიოდა ნაკადი მდუღარე.
მოვიდა ბებია შემხედა, შეშფოთეა,
— ჰა შვილო, ირაკლი რა იყო რა მოხთა?!.
მეც უთხარ: — პურისგან მაქვს მუცლის ტკი-
ვილი.
მან ეს რა გაიგო, დაიწყო კივილი.
დამიწვა პური და გალესა ხელათა,
(ექიმი ამ გვარი თქვენ ჰპოვთ ძნელათა.)
თან მოუყვა ლოცვებს, სხვა და სხვა ნაირსა,
ისე კი აწყობდა ვით შოთას შაირსა.
ამ გვარათ მივლიდა ის დიდებულთა...
ორ კვირას მან თითქმის გამკურნა სრულათა...

როკოკო.

ეპილოგი

იმ პურმა ატკინა, მუცელი მრავალსა;
ექიმთან ნახავდით ბევრს მისგან მავალსა.

რო—კო.

ფოთი

(ბუტუნას სააგენტო)

შესდგა ინტერპარტიული, **„ყომარბაზთა საბჭო“**. წარმომადგენლებათ, გარდა პარტიებისა, რევოლიუციურ დაწესებულებებიდანაც შედიან:

1) ქალაქის ხმოსნებიდან 3 წევრი.
2) მ. ჯ. საბჭოს აღ. კომიტეტიდან 2.
3) ს. დ. კ. 3.
4) ს. ფ. კ. 1.
5) ნ. დ. კ. 1.
6) პროფ. კავშირიდან 2.
7) ვაჭართა კავშირიდან 2.
8) (მუშათა არტელების წარმომადგენლები) ნავთსადგურიდან 2, მარგანეციდან 1.

საბჭო ფრიად შესაფერი წევრებისაგან შესდგება და ადგილობრივ ყველა დაწესებულებებზე უფრო ენერგიულათ და სისტემატიურათ მოქმედობს. კრებები ყოველ საღამოს იმართება, მიუხედავათ მუდმივი ბინის უქონლობისა. იშვიათია შემთხვევა კრებაზე წევრების დაგვიანებისა, ან დაკლებისა. საბჭოს არსებობის მიზანია ქალაქს შეუვსოს ის დანაკლისი, რაც მ. და ჯ. საბჭოს „შეუფერებელ“ დადგენილებით: (კარტის თამაშის და ლოთობის აღკრძალვით) არის გამოწვეული. აღნიშნულ საბჭოს საშუალებით ყველა პარტიის კავშირების და დაწესებულების წევრებს შეუძლიათ თამაში და ლოთობა, ხოლო ასეთი სასტიკათ აღკრძალული აქვთ უპარტიო და არა „საზოგადო მოღვაწეთ“.

წესდება საბჭოსი შემდეგია: ყოველ წევრს ყველა კრებაზე შეაქვს საწევრო გადასახადი 100—500 მანეთამდე; (მიიღება ფულების მაგიერ საქონელიც მაგ. შალეულობა, საათი, რევოლვერი და სხვა,) ხოლო ვისაც საწევრო არ ექნება, ან კრების დროს „ოპერაციაში“ უთავდება, საჩქაროთ აძევებენ კრებიდან, რაც სამართლიანად იწვევს თეფშების, სასანთლეების და თვით სათამაშო ქაღალდების თავმჯდომარისაკენ მიდრეკილებას.

შენიშვნა. თავმჯდომარეს კრება არ ირჩევს, რადგან თამაშის დროს უკეთ ირკვევა ვის ეკუთვნის თავმჯდომარეობა.

ხმები დადის: ზოგიერთი წევრები თავს ანებებენ აღნიშნულ საბჭოს, რადგან საწევრო გადასახადი, არც ფულათ, არც საქონლათ და აღარც „კრედიტის“ სახით არ მოეპოვებათო.

P. S. ჩვენი სააგენტო აღნიშნულ საბჭოს წევრების საყურადღებოთ აცხადებს, რომ უკვეთუ რომელიმე მათგანი ამ ცნობით, თავს შეურაცხყოფილათ იგრძნობს და საყვედურებს დაიწყებს სააგენტოს მიმართ, სააგენტო უფლებას იტოვებს **სახელ-გვარებით გამოაცხადოს** აღნიშნულ საბჭოს ყველა **„მოღვაწე“** წევრები.

იქიდანვე. რადგან სკოლის ნაციონალიზაციის მიზეზით ადგილობრივ სასწავლებლებში მასწავლებელთა შტატი ჯერ ვერ მოსრულდა და ამით მეცადინეობაც ფერხდება, მოწაფეთა გასართობათ ერთმა ცნობილმა მებილიარდემ იშოვა ნებართვა დღემდის დახურულ ბილიარდის გახსნისა, სადაც **დიდ ძალი ახალგაზრდობა იყრის თავს.**

რადგან ნავთსადგურის მუშებს ხშირათ სამხედრო მდგომარეობით ცუდ პირობებში უხდებათ მუშაობა „ამათ მდგომარეობაში“ შევიდა ადგილობრივი ჯარის კაცები და ხშირად „ეცვლებიან“ მუშებს შრომაში და შრომის ნაყოფის განაწილებაშიაც.

———

პალიასტომის მეთევზე მუშებს ამავე მიზნით სამუდამო „თავისუფლება“ მიანიჭეს ჯარისკაცებმა და თვითონ იკინრეს ამ მძიმე მოვალეობის შესრულება ამ ზამთრის სეზონში, რასაც აგერ ერთი ხანია პირნათლად ასრულებენ.

———

ხე ტყის ქარხნის მუშებსა და მეპატრონეთ შორის ვერაფერი გააწყო მომრიგებელმა კამერამ, მუშებისაგან წამოყენებულ მოთნოვნილებაზე. რადგან წარმოების მხრივ ხაზეინებმა „დაამტკიცეს“ კრიტიკული მდგომარეობა, ხოლო მუშებმა შრომის პირობების აუტანლობა, მომრიგებელმა კომერამ „მოლა-ნასრედინის“ კანონით ორთავე მხარე გაამართლა და ხე ტყის წარმოების შეჩერებას უნებლიეთ დეთანხმა.

წერილი „გურულ ბიჭს“!

(ახალგაზრდა მასწავლებელისაგან)

ძვირფასთა, უძვირფასესო, მშვენიერთა, უმშვენიერესო, ტანადო, ტლანქო, უნდომო და კეთილო „გურულო ბიჭო“! გისურვებ ყველასფერს და თან მადლობას გწირავ ჩემი მოკითხვიზა, ღმერთმა, მისი შუბლის ჭირიმემ, ადრიანათ მოგიკითხოს. სანამ წერილს მოგწერდე მინდა გაგაცნო რისთვის ვიკადრე შენთან წერილის მოწერა, რისთვის გაგხადე ასეთი უსაზღვრო ბედნიერი. ერთ მშვენიერ, პოეტის საოცნებო, მოღრუბლულ, მოხუშულ და ქარიან ღამეში, ვესტუმრე ერთ ამხანაგ მასწავლებელს, რომელიც საუცხოოდ არკვევს პოლიტიკურ კითხვებს. და, რომელსაც მოსდის ყველა ქართული გაზეთები: „ივერია,“ “კოლხიდა,“ „ცნობის ფურცელი“ და ჟურნალი „კლდე.“ აქვს აგრეთვე ყველა პოლიტიკური წიგნაკები, გამოცემა ალექსანდრე შახბარათოვისა ფოთში. საბედნიეროდ ჩემი ამხანაგი, პოლიტიკოსი სახლში არ დამხვდა და უნდა დამეცადა მისთვის. ამ დროს, მაგიდაზე თვალი მოვატანე ფართო ასოებით წარწერილს „ეშმაკის მათრახს.“ უნდა გითხრა ძმაო სიმართლე მისდღემში არც ეშმაკი და არც მისი მათრახი არ მენახა და ერთი ისეთი შევარდი მაღლა შიშით რომ, პრისუტსტვიას სეკლეტარს რო დავენახე ჩემს ასტროჩის ბილეთს ფურთხაშ ფურთხაშად გამიხდიდა და მე უბედურს ზე-კეკალ გერმანიეს ფრონტზე გამაჩიქჩიქებდა, ეგვბა რიგა დაატოვებინოსო. გული შიშით ისე მიხტუნავდა, როგორც სამი კვირის ბაჭია. ბოლოს როგორც იყო დავშშვიდდი... ის კი არა იქამდისაც კი გავთამამდი რომ, ოანდათან მივიწიე იმ „ეშმაკის მათრახისაკენ.“ გულში ვთქვი: მართალია, ეშმაკისა და მისი სამშობლო ჯოჯოხეთის ყველას კი ეშინია, მაგრამ მე მაინც ტყვილა ვარ ასეთი მოყვანილი ვაჟკაცი მეთქი, ნუ თუ ტყვილა ვატყუილებდი ყოფილ ჩემს ქვანქვალია მარუსიას კარგი ბიჭი ვარ და რეოლიუციონერი მეთქი. გაშახსენდა აგრეთვე, ქართველი ერის სიამაყეს, ცხონებულ სოლომონ ზურგიელიძის სიტყვა: „კაცი ისე არსად ვარგის თუ არ არის გამბედავიო“*) უცბად ვსტაცე ხელი „ეშმაკის მათრახს„ № 41. გადავშალე თუ არა, ამოვიკითხე: „წერილი ახალგაზრდა მასწავლებელს.“ ბიჭოს! მასწავლებელს სოფლის მწერლების და მღვდლების გვეშინოდა და ეშმაკთან ვინ მიბედა აწითქვა, მაგრამ უცებ მეორე გულმა მითხრა: შესულელო, გემნაზიის მასწავლებელს თუ წერენ თვარა სოფლის მასწავლებელიზა ვინ ეიტკივებდა თავსო და შევჩერდი. დავაკვირდი კარგათ, ამოვიკითხე: „ძვირფასო ძმაო ცეცე!“ გეკვიგონე ჩემი სახელი თუარა, სიხარულით, ერთი კი დავიძახე: დედაია შენი ჭირიმე მეთქი... და ბრეგვა გავაყენე პოლზე. ორი საათის შემდეგ, ცოტათ მოვედი გონზე და შევამჩნიე, ვიღაცა ცხვირის წვერს მიწკენდა. გამოვახილე თვალი, დავინახე ჩემი პოლიტიკოსი ამხანაგი მოსულიყო. იმ შერცხვენილს თავზე წყალი გადაევლო და ჩემი ხუჭუჭა თმა, რომელიც ბერსელა ბალახივით იყო მაღლა აჩიჩქნებული, ზარმაც პატარძალივით გადაწოლოდა თავის კანს. შევისვენე ცოტა- გამახსენდა ძმაო, ერთხელ სემენარიაში მეორე ჩეთვერში მე და შენ რომ ანგარიშში უმვე-

*) ვეუბნებთ ეს სოფლიანის სტილი იყოს

მორიელი.

ლებელი კუდიანი ორი მოგვიწერეს, ერთხელ მაშინ რაღამ მოვკვდი მეტის მეტი სიხარულით და მეორე ეხლა. ისიც გამახსენდა ერთხელ ცხონებულმა ბებიაჩემმა რუზდანამ მითხრა: ჩემი ქმარი მახარებელიე მამაშენი რომ შეგვეძინა მაშინ გარდაიცვალა მეტის მეტი სიხარულითო და მოვყევი პიჯვრის წერას. მსხვერპლი შევსწირე ახლად არჩეულ ქათალიკოზს, რომ მის ფეხადობაზე გადავრჩი. ამიერიდან თავს ვანებებ სოციალ-დემოკრატობას, რადგან იგენმა გოუტეხა სასულიერო წოდებას სახელი თვარა იმათი მადლი კი წყალობს ჩვენს სამშობლოს. ტყვილად არ სტირის გაზ. „საქართველოში“ ხიდისათაველი დ. კალანდაძე. გურულებმა მღვდლებიც მოიძულეს და ღმერთიც დაივიწყესო, სუყველა სოც. დემოკრატების ბრალია. ჰოდა ასე, ძმაო „გურულო ბიჭო!“ ასე გამახარა შენმა ეშმაკის ხელით გამოგზავნილმა წერილმა და რომ არ გიპასუხო სულელს დამიძახებენ. შენი წერილი ძმაო რამოდენიმე ნაწილისაგან შესდგება. წერილის პირვე ლნაწილში შენ შენს თავს ახასიათებ და სწერ: „მე არც რეაქციონერი ვარ, არც რევოლიუციონერი; არც პროვოკატორი ვარ არც აგიტატორი-“ო. შენ რო არასფერი არ ხარ და არც იქნები, მაგი მე კარგი ხანია ვიცი და ტყვილა დაგიხარჯავს მელანი. თუ მაინც გეინტერესება, მე უნდა შემეკითხო, როგორც სახალხო ლამპარს, თუ როგორ პოზიციას ვიჭერ. მე ძმაო ზემოთ ვახსენე ჩემი ამხანაგი პოლიტიკოსი. ის მართლაც დიდი თავის პატრონია. აიღო მან ყველა რუსეთში მოქმედ პარტიების (გამოკლებით კადეტებისა, რადგან პოლიციის წინააღმდეგი იყო) პროგრამები, შეაერთა შეადუღა ერთი მეორეს და მიიღო დიდი უშველებელი, ეგრეთ წოდებული, „ზავის პარტია,“ რომელმაც ლამის არის ქვეყანა დაიპყროს. ვისაც ზავი სურდა ამ დასავლეთ საქართველოში, ყველამ მეორე დღესვე თავი ამოყვეს „ზავის პარტიაში.“ დავრჩი მარტო მე, თუმცა ზავს პრინციპიალურათ არ ვეწინააღმდეგები, მაგრამ ძალიანი ხათრი მაქვს სტამბოლის სიმდიდრის. ძაან გავმაგრდი, მაგრამ ერთ დღეს, როცა ჩემმა მეზობელმა ვახუშტამ მითხრა: რა გიჭირს ბიძია, დანავარდობ, ჩემ ბიჭებივით რომ აკობებში გეფორთხებია გულით, მაშინ კიარ იქნებოდი ზავის წინააღმდეგიო. შემეშინა, მეზობელმა რომ მიქნას მართლა გამგზავნიან ფრონტზე მეთქი, ავდექი და ჩავეწერე „ზავის პარტიაში“ სადაც თითქმის, ბელადობას ვჩემულობ. პროფესია როგორ მოგწონსო რომ იწერები მადლობა ქათალიკოზს, ჯამგირი ზორბათ გვაქვს, 100 მანეთი ეხლა მოგვიმატა ჩვენმა დროებითმა მთავრობამ და მეტი სოფლის მასწავლებელს კი რა თბილისის ქართულ გიმნაზიის მოსამსახურეებს არა აქვს. სემენარიაში ყოფნის დროს ხალხის ბამსახური რომ დაისახე მიზნად რას შვებიო რომ სწერ, ხალხს ვემსახურები კიარა კიდევ მეტი: ჩვენში უჩემოთ ერთი ადრესიც არ დაწერილა ჯერ. მერმეთ შე შერცხვენილო იმას მაგონებ, მარუსიე გიყვარდაო, რას მეცინი, შენ მაქ ხარ და ის კი არ იცი, რომ ქუთაისში შენი თამრო პრაპორჩიკებს სულ ებძვის და ეჩხუბება. ბოლოს მლანძღავდა აფრიკაში მცხოვრებ მწერს „муха цеце“-ს მიწოდებ. არ გრცხვენია? განა მე რომ შხამიანი კბენა შემძლებოდა, 3 სექტემბრის მასწავლებელთა ყრილობაზე, ყალბ მანდატიან ფედერალისტებს თვალებს არ დოუსიებდი? მარადის შენი გულითადი მტერი, ორგული, ამხანგი და მოქალაქე:

—ცეცე.—

დეპეშები.

დაბა ჭრებალო (ლეჩხუმის მაზრა).

ამა წლის 27 თებერვლის აქეთ, დღიდან ნიკოლოზ მეორის ტახტიდან გადმოგდებისა, „აზნოური“ ყარამან ყიფიანი ციებ—ცხელებამ შეიპყრო. საზოგადოებამ დიდი ზომები მიღო: ბევრა გამოჩენილი ექიმების წამლები ახმარეს, მაგრამ ვერაფერი უშველა. ბოლოს იძულებული შეიქნენ თვით „აზნაურ“ ყარამანს—შეკითხებოდენ როგორც ძველ „ნაპრისტავებს“ იქნებ თვითონ სცოდნოდა რამე,—მანაც მოკლეთ უპასუხა:—

„ჩემო მეზობლებსო, ტყუილათ წვალობთ, ჩემი წამალი ის იქნება, „ძველი დრო“ მობრუნდეს და ერთხელ კიდევ ჯავრი ამოვიყარო დღევანდელი ახალი თაობის მომხრე ხალხზე როგორც 1915 წელს“

საზოგადოება გთხოვთ, ბ-ნო ეშმაკო წება დართოთ აზნაურს კორნილოეს წერილი მისწეროს,

შეიძლება ამით სიცხემ დოუკლოს, ორემ სანამ კორნილოვი მეორე გამოსვლებს მოაწყობდეს და ამის გულს გაახარებდეს შეიძლება ტვინის ანთებით ავი რამ შეემთხვას და სიძვირის გამო საზოგადოებას შეძლება არ ექნება ის გაასვენოს.

—

იქიდანვე: ჭრებალოს სამკითხველოში ვერც გაზეთები ჩერდებიან და ვერც გამგე. მიზეზათ ასახელებენ ახალ ღვინის „სუნს“. თურმე მახჩჩობელა გაზსავით მოქმედობს.

—

იქიდანვე: ბ.—ს.—ძე. თხოულობს 16 საათის ვადას რომ კარგი ნაციონალისტი გახთეს; მიზეზათ ასახელებს: სანამ სოციალ დემოკრატი ამხანეგები წავლენ წამოვლენო.

—

იქიდანვე: აქ გაიხსნა პირველ—დაწყებითი უმაღლესი სასწავლებელი. ძლიერ სასიხარულოა, მხოლოდ სავალალო ის არის, რომ სრული „დემოკრაციზაცია„ არ შეიძლება მოხდეს ვიდრე 100% განათლებული გლეხი არ იქნება, სოფელში.

—

იქიდანვე: სოფელს ტოლას. უმწვერვალესამდე მიაღწია კულტურულმა განვითარებამ. ძველი ტრადიციული ტირილი ერთხმათ მოისპო. პირველი „ინიციატორი“ ალექსი—ცხვირავაშვილის ოჯახმა-გამოსცა, თვით ალექსი მოკლეს თავის ოჯახში, ძმის ქორწილში მეორე დღეს სანამ დაასაფლავებდენ ლხინი არ შეწყვეტილა. იმედია სხვა საზოგადოებები წაბაძავენ.

მაკენზენი *)

წერილი ქალაქ ახალსენაკიდან.

ჩვენს რევოლუციონურ ქალაქში რევოლციონური წესრიგია: კომიტეტები და კომისარები, კომისარი და კომისარიატები, მილიცია და მილიციონერები, კონფისკაცია და რეკვიზიცია, რევოლიუცია და როზოლიუცია, საბჭოები, პარტიები და ინტერპარტიები, სოციალიზაცია, მუნიციპალიზაცია და ინკვიზიცია ყველაფერი თავის ალაგას არის.

*) რასაკვირველია ჩვენებური. ეშმაკი.

მეოთხე გაკვეთილი.

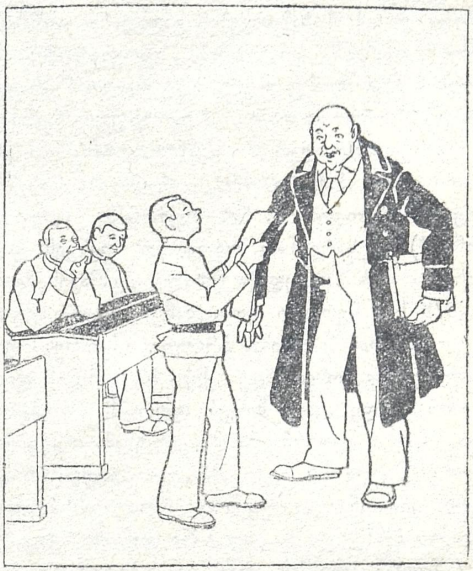

— ჩვენ დავადგინეთ თქვენი გაძევება გიმნაზიიდან ამიტომ რა თქმა უნდა, მეოთხე გაკვეთილი აღარ გექმნებათ.

მხოლოთ კოჭლობს სოციალიზაცია. მაგალითათ არის საგნები, რომლის სოციალიზაციის მომხრეთ გამოვლენ აქაური სოციალ-დემოკრატებიც—ასე გადმომცა აქაური კომიტეტების მუდმივმა თავმჯომარემ, რომელიც ამ დღეებში ბათომს გაემგზავრა ფესკების საყიდლათ. ყოველ შემთხვევისთვის!

არ შემიძლია შენიშვნა არ გაუკეთო აქაურ რეკვიზიციას: აბა როგორ არ მოვახსენო ამხანაგ ეშმაკს ის გარემოება, რომ 277 ცალ ჩოხას უყვეს რეკვიზიცია ჯერ კიდევ აგვისტოს პირველ რიცხვებში, მას შემდეგ ვერ მოიყვანა ეს, თუ არ მოიყვანა ეს სისრულეში აქაურმა სასურსათო კომიტეტმა; ბოლოს ისე მოხდა, რომ ამ ოქტომბერს კენჭობიით გაყიდვა დაუდგენიათ ამ ჩოხისა ჩოხის პატრონებს და ბოროტი ენები ამბობენ—ამ საქმეს „ჩაიმასქნეობა“ ყრუაშვილს (ჩოხის პატრონს) ბარე ორი-სამი ასიანი დაუჯდაო. ვაი ჩქიმი ცოდვა!..

აგრეთვე არა აქვს თავი, თავ-თავის ალაგას აქაურ ქალაქის თავს. კომიტეტები და კომისიები

ცდილობენ ეს თავი თვის ალაგას მიაბან. ძლიერ ვწუხვარ საყვარელო ეშმაკო, რომ გამოგრჩა ამ საუცხოვო თავის მოხაზულების გადატანა „ეშმაკის მათრახის“ გვერდზე სოლომონ ზურგიელიძის არხივარიუსის გორიზონტალური ბულანჟესთან ერთად. რევოლუციონური ქალაქის „რევოლუციონური“*) თავის უპირველესი ღვაწლი გახლავთ, ბრძოლა აქაურ „ლორების პარტიასთან“, რომლის მთავარი კომიტეტი იმყოფება ქ. ნახუტუროვში („ფოთის გუბერნია“) და საიდანაც პირველათ ჩვენკენ გადმოიტანეს თავის მოქმედება (იხილე „ეშმაკის მათ.“ № 41-8/X-17, წერილი ფოთიდან.) აქაურ თვითმართველობასთან ლორებმა ბრძოლა გამართეს თვით კორნილოვის გამოსვლამდე. ქალაქის საბჭომ დიდი თათბირის შემდეგ ვადა მისცა ლორებს 15 აგვისტომდი, მაგრამ აქაურმა მათმა პარტიამ კიდევ მისცა ლორებს ვადა 15 სექტემბრ,მდი. დადგა 16 სექტემბერი, გვეგონა თავისუფლათ ამოვისუნთქავდით, მაგრამ ვაი ჩქინი ცოდა, არ იქნა და არა! ქალაქის ბაღში—სადაც ქალაქის თავი და კომიტეტების თავმჯდომარე მიირთმევენ ჩაის, ლორების ჩოჩქოლია: აქვე მათ კომიტეტს გაუმართავს კრება და არის ერთი ღრუტუნი, ხრუტუნი. მათ კიდევ მიეცათ ვადა 15 ოქტომბრამდი. ჩვენ რწმენა დაგვეკარგა!— გამოვა რამე?.. ქალაქის თავი ძლიერ შეწუხებულია, იგი ამ დღეებში თფილისს გაემზავრა პირდაპირ ეშმაკთან, ან ლორები მოგვაცილონ, ან ჩვენ „ტყეში გადავიხვეწებით ცოლშვილიანათო“. (სხვათა შორის 7191 წელს ბიქტორ თეკლათელიძე ურჩევდა ამ ზომას კოლხიდელებს სპარსელების შემოსევის დროს და როგორც ისტორია გადმოგვცემს გაუჭრია). აი ასეთია აქეთ მდგომარეობა.

სხვა ყველა კომიტეტები ძლიერ ყოჩაღათ არიან, რომელთ უპირველეს დახმარებას რეზოლუციები აძლევენ. მხოლოთ ამ დღეებში სული დალაფა აქაურმა ქალაქის სასურსათო კომიტეტმა. მის ალაგას ჩამოვიდენ „ვარიაგები“ და მათი შემწეობით გვარიანათ მოწესრიგდა საქმეები. აგრეთვე ხელი შეუწყო სასურსათო კომიტეტის საქმეების მოწესრიგებას, ამ დღეებში დაბადებულმა სამაზრო სასურსათო კომიტეტმა, რომლის გამზრდელ—გუვერნიორათ ქალაქ აბაშიდან (სუჯუნის გუბერნია) გამოწერილია ჩვენი კაი ამხანაგი ლუკა დავითიანცი.

„ვაი ჩქინი ცოდა,
სანაკური ბოგა!
ეკიშ გოლა მადალე—
მასალდათო ვამალინე...“

(თარგმანი ეშმაკისათვის: „ეშმაკმა მეორეთ არ დახატოს მეგრელები თუ არა მათრახს მოვპარავთო.)

„ოჩკოჩი“*).

---

*) „რევოლუციონური“ იძულებული ვიყავი ჩამესვა ბრჭყალებში იმიტომ, რომ „შეურაცყოფა“ არ მიმეყენებია ქალაქის თავისთვის, ვინაიდან მას ყოველნაირი რევოლუციონური (ან სოციალისტური) ნაბიჯი მიაჩნია ისეთ უტოპიათ, როგორც მაკალითათ, ამხ. ეშმაკის თათბირი პლანეტებთან. აწი მკითხველისათვის მიმინდვია იმის გამორკვევა რამდენათ მართალი ვყოფილვარ მე...

*) როგორც გავიგე, ავტორი ამ წერილისა სოლომონ ზურგიელიძის მორეული ნათესავია, რაიც უფრო აშკარათ მისს დუქს ეტყობა. ეშმაკი.

რას ამბობენ?

(ქ. დუშეთი).

II

ამბობენ: დუშეთში ვაჭართა წრეაო.
მიტინგი, კრებები, აქვს ყოველ დღეაო.
თუ როგორ გაყვლიფოს ხალხისა ჯიბეო,
თუ როგორ დახლართოს ცხოვრების კიბეო.
არკვევს და აშუქებს დახლისა საქმესო,
ამისთვის აერთებს დღესა და ღამესო.
დუშეთი განიცდის სიმშილს და ტანჯვასო—
ვაჭრები ადგენენ ჯიბისთვის ტაქსასო.

*
* *

ამბობენ: დუშეთში ორია კლუბიო.
(რომლებშიც ყოველ დღე იმართვის ჩხუბიო).
არავინ არ იცავს დადგენილ წესსაო,
და ძლიერ აწუხებს მშრომელ ხალხს ესაო.
არშიყთა გვარდია იქ იყრის თავსაო.
ტრფობისა ღიმილი ლაღად შლის ფრთასაო.
კულტურულ სჯა—ბაას ადგილი არ აქვსო,
(დუშეთი თან და თან ნიავ—ქარს მიაქვსო).

ჰაგნელი ბზიკი.

საჩქარო დეპეშა.

ბათუმი. დასრულდა გადამალული საქონელის ონცენტრაციის პროცესი. ამ დღეში დაიწყება ეიფერენციაცია.

კახი.

ქალ. ოზურგეთში

ეროვნულ—დემოკრატების (მასსიური კრება.)

ორშაბათს, 2 ოქტომბერს, საღამოს 5 საათზე, ოზურგეთის ახალ თეატრში შესდგა ადგილობრივ ეროვნულ დემოკრატთა მასსიური კრება. კრებას ესწრო დიდი ძალი საზოგადოება: გერმან და რუ ენ. თავმჯდომარეთ ერთხამად არჩეულ იქნა ბატონი ბენ. ჯერი მიდგა მდივნის არჩევანზე. ასახელეაენ გერმანეს. ისხმის უმეტესობით გადის (ერთი ეთერი, არცერთი წინააღმ-დეგ).

დღის წესრიგში განსახილველი იყო შემდეგი ორიად მნიშვნელოვანი კითხვები: 1) მოხსენება პარ-ის მოქმედების შესახებ და წევრთა რაოდენობა.) ლექციების მოწყობა. 3) ფართო პროპაგანდა ა 4) არჩევნები.

მოხსენებას პარტის მოქმედების შესახებ აკე-ებს ბ. რუბენ. მოხსენების დროს ორატორი მეტის ტათ აღელდა, რამაც გამოიწვია კისრის ღლასტუ-ს ჩამოგდება. სხვათა შორის მომხსენებელი ამბობს: ოცა ჩვენ ეროვნულ დემოკრატიული პარტიის ეია ფართო მასსაში გავავრცელეთ, იმედი ვქონ-ოზურგეთის განათლებული საზოგადოება გან-კუთრებით მღვდელები, ვაჭრები და ჩინოვნიკები ნს პარტიას მოაწყდებოდა. ნაცვლად წინააღმდეგი ილეთ: ასეც ერთი ჩინებული მოქალაქე ჩვენს პარ-აში არ ჩაწერილა. ამ ჟამათ ჩვენს პარტიაში ირი-ება ორი ამხანაგი. თუ კრების სურვილი იქნე-იმათ სახელებს წავიკითხავ. ესენი გაგლავს, ბა-ანებო, რუბენ დი გერმან. ეს ორი მოქალაქე ერათ მართავენ კრებებს, ხალხიც ბლომათ ესწრო-. შემდეგ უნდა მოგახსენოთ, ბატონებო, რომ კრების ჩაუწერლობამ თავისი ნებით, ამ ბოლოს, მაიძულა ზოგიერთისთვის „პადოში და ქუსლის რეზინა“ საჩუქრათ შემეძლია, რომ ჩაწერილიყვენ ჩვენს პარტიაში და რამოდენიმეს თხოვნაც კი გა-უმზადე სხვა პარტიდან ამოწერილიყო. საბუხა-როთ არაფერმა არ გასჭრა. ეხლა სხვა გზას უნდა დავადგეთ„...

შემდეგი საკითხის შესახებ გერმან მოითხოვს, რომ აირჩეს ლექციის მომწყობი კომისია ორი კაცისაგან შემდგარი და ასახელებს რუბენს, რუბენ სავსებით ემხრობა და მეორე წევრათ ასახელებს ბ. გერმანს. ამრიგათ აირჩიეს რუბენ და გერმან. შემდეგი საკითხის შესახებ მოხსენებას აკეთებს ბ. გერმანე. დასკვნა მისი მოხსენებისა შემდეგია: „ბ. რუბენმა გაიღოს რაც შეიძლიბა მეტი „პადოში და რეზინა და ვიმედოვნებთ, რომ ჩვენი პარტიის წევრთა რიცხვი საშინლათ გადიდებაო“. უკანასკნელ საკითხად იყო არჩევნები ასარჩევი გახლდათ პრეზიდიუმი და სარევიზიო კომისია. ამის შესახებ მოხსენებებას აკეთებენ რუბენ და გერმან. კენჭის ყრის შემდეგ ხმის უმეტესობით გავიდნენ, პრეზიდიუმში: რუბენ და გერმან. თავმჯდომარეთ ბ. გერმან მის ამხანაგათ ბ. რუბენ. მდივნათ ერთხმად აირჩიეს ბ. რუბენ. მოლარეთ გავიდა რუბენ. სარევიზიო კომისიაში გავიდენ ხმის უმეტესობით: რუბენ და გერმან. მათ კანდიდატებათ: რუბენ და გერმან. დაბოლოს აირჩიეს მუდმივი კორესპოდენტი ბ. რუბენ და მის ამხანაგათ ბ. გერმან. კრება დაიხურა დილის 4 საათზე.

ტარტაროზი.

წერილი რედაქციის მიმართ.

გიორგი ხ. ჩხაიძეს.

ბ-ნო გიორგი! შენ სწერ, რომ მე ორჯერ ვეხებოდი ჟურნალ „ეშმაკის მათრახში“ შენს პიროვნებას და მიკვირს თუ რათ ჩამივარდა შენი ჟინი. მე ჩვეულებათ არა მაქვს მშრომელს და მოღვაწეს რამიმე უჩხირკედელო. მხოლოდ მამლაყინწებს, ქარაფშუტებს და ნაცარქექიებს რამდენადაც შემიძლია მუდამ ვემსახურები.

რაც შეგეხება შენ ბ-ნო გიორგი, სამი თვის განმავლობაში, დიდი შრომა გაგიწევია ხალხის-

თვის, (როგორც თითთონ ამოწმებ) მაგრამ მე მაინც ზედმეტათ მიმაჩნია აცანაში მოღვაწეობის პრიზი ჩაგაბარო.

კი არ გეწყინოს და აცანაში ისე მოღვაწეობაზე წავა საქმე შენს წინ 150 კაცი დადგება. ნამეტანი საქმის გაზვიადება და თავის-თავის ბუმბერაზათ დასახვაც არ ვარგა, როგორც ხედავ ქებით არ გაქებ, მაგრამ გინებითაც ღმერთმა დამიფაროს. არც ერთ წერილში შენ სახეში არ მყოლიხარ. შენ ამბობ, საამშენებლო კ-ს წევრი ვარო, ბრძანდებოდე ,მერე მე ხომ ახალი არაფერი მითქვამს ხსენებულ კომიტეტზე; მხოლოდ „ოფიშტიელის“ 20 ივლისის „სოციალდემოკრატში“ მოთავსებული კორესპონდენცია მოვიხსენიე, რაზედაც შენს ოთხ ამხანაგებ შენზე მეტად ნამსახურებსაც არაფერი დაუნახავ საამისო.

ამ განმარტების შემდეგ თუ მაინცა-და მაინ საჭიროთ მიგაჩნია გაგყვე სამედ. სასამართლოში წამოაყენე ბრალდებები: რას მიჩივი, რა ვსუ გაარჩიოს მედიატორეებმა და მეც დაუყონებლ გაგყვები.

ისკანდერ.

სწავლა-აღზრდის საქმე.

მეხუთე გაკვეთილი.

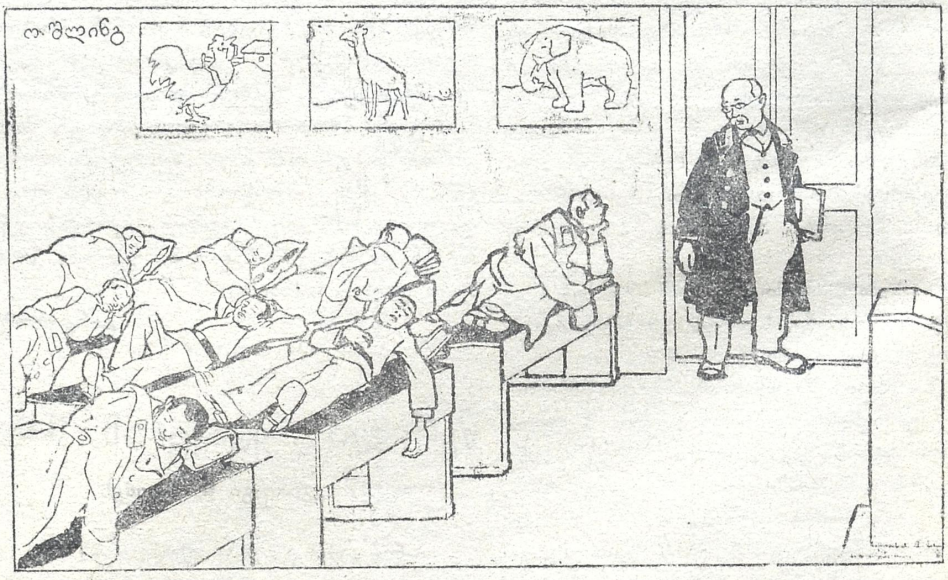

— აბა სად მოდიხართ, ამხანაგო! განა ვერა გრძნობთ, რომ ამდენი საქმის შემდეგ კლასის დასვენება ესაჭიროება? ეს პირდაპირ უღმერთობაა. მიბრძანდით! მეხუთე გაკვეთილი უნდა დავისვენოთ.

რედაქტორი ეშმაკი. ხტამბა ვ. რუხაძისა, გაბაევის შესახვ. № 1.